

درس اول

هدف آفرینش

مقدمه‌ی درس

در این درس، ابتدا هدفمندی آفرینش را اثبات می‌کنیم؛ سپس با توجه به آیات قرآن برترین هدف زندگی انسان را تبیین می‌نماییم.

اگر کسی یخچالی را با قیمت بالا تهیه کند و از آن به عنوان کمد استفاده کند یا خودروی گران‌قیمتی را در گوشه‌ای از حیاط به گلخانه تبدیل کند، در مورد او چه فکری می‌کنید؟
حتماً تعجب می‌کنید و در میزان عقل و خرد چنین فردی شک خواهید کرد؛ زیرا این وسایل با آن همه امکانات و هزینه برای هدف خاصی ساخته شده‌اند و به‌کارگیری آن‌ها در کارهای دیگر، هدر دادن و اتلاف سرمایه است.
آیا تاکنون به این اندیشیده‌اید که ما انسان‌ها برای چه آفریده شده‌ایم و «هدف» از زندگی ما در این جهان چیست؟
دست‌یافتن به پاسخ این سؤال، بسیار مهم و حیاتی است، زیرا این خطر وجود دارد که در صورت ندانستن هدف، زندگی خود را به اشتباه صرف کارهایی بکنیم که برای آن کارها خلق نشده‌ایم و سرمایه‌ای را از دست دهیم که نه ارزش آن قابل مقایسه با یخچال و خودرو است و نه امکان به دست آوردن مجدد آن وجود دارد.

جمع‌بندی

پاسخ به سؤال «هدف از آفرینش انسان‌ها و زندگی‌شان در این جهان چیست؟» بسیار مهم و حیاتی است؛ زیرا در صورتی که به این سؤال پاسخ ندهیم ممکن است:

الف) ممکن است عمر خود را صرف کارهایی بکنیم که در راستای هدف خلقت ما نبوده‌اند.

ب) سرمایه‌ی عمر را که با هیچ سرمایه‌ی دیگری قابل مقایسه نیست، از دست بدهیم.

ج) امکان عمر مجدد و بازگرداندن سرمایه‌ی از دست‌رفته نیز وجود نخواهد داشت.

جهان هدفمند

در پس خلقت تک‌تک موجودات این جهان، هدفی وجود داشته است. زیرا خالق آن‌ها خدایی حکیم است که هیچ کاری را بی‌هدف انجام نمی‌دهد. قرآن کریم در آیات گوناگون بر این نکته تأکید می‌کند و آفرینش جهان را «حق» می‌داند. از آن جمله می‌فرماید:

دخان، ۳۹ و ۳۸

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ مَا أَسْمَانُهَا وَ زَمِينٌ
وَمَا بَيْنَهُمَا لِاعْيِينَ وَ أَنْ قَدْ بَيْنَ أَنْ هَاسَتْ رَا بَه بَازِيْجَه نِيَا فَرِيْدِيْم
مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ أَنْ هَا رَا جِز بَه حَق خَلْق نَكْرَدِيْم

مفهوم آیه، هدفمندی آفرینش

پیام آیه

- ۱ آفرینش آسمان‌ها و زمین و آنچه بین آنهاست (تمامی مخلوقات) بی‌هدف نیست.
 - ۲ خداوند مخلوقات را بازیچه یعنی برای سرگرمی خلق نکرده است، بلکه هر مخلوقی دارای هدف حکیمانه‌ای است.
 - ۳ کلمه‌ی «حق» در دو معنی به کار می‌رود: الف) راست و درست، ب) هدفمند
- در این آیه، حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به معنی هدفمندی آن است.

حق بودن آفرینش آسمان‌ها و زمین به معنای هدف‌دار بودن خلقت آنها است. این آیه به خوبی دلالت بر این دارد که جهان آفرینش بی‌هدف نیست و هر موجودی براساس برنامه‌ی حساب‌شده‌ای به این جهان گام نهاده است و به سوی هدف حکیمانه‌ای در حرکت است.

انسان نیز مانند سایر موجودات از جمله حیوانات و گیاهان از این قاعده‌ی کلی جدا نیست و قطعاً هدفی از آفرینش او وجود داشته است. هدفی که گام‌نهادن او در این دنیا، فرصتی است که برای رسیدن به آن هدف به او داده شده است. البته در چگونگی رسیدن به هدف، میان انسان و موجوداتی همچون حیوانات و گیاهان، تفاوت‌هایی وجود دارد. اولین تفاوت آن است که انسان خود باید هدف خلقت خود را بشناسد و آن را انتخاب کند و به سوی آن گام بردارد؛ در حالی که گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند.

دوم آن‌که انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت‌طلب است و عطش او در دستیابی به خواسته‌هایش نه تنها کم نمی‌شود، بلکه روز به روز افزون می‌گردد. او به دنبال چیزی است که هرگز پایان نمی‌پذیرد و تمام نمی‌شود. این انسان بی‌نهایت‌طلب، در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف است؛ هدف‌هایی که پایان نیابد و تمام نشود. در حالی که حیوانات و گیاهان هدف‌های محدودی دارند و وقتی به سر حدی از رشد و کمال می‌رسند؛ متوقف می‌شوند، چنان‌که گویی راهشان پایان یافته است.

بهبودانیم

در کنکور سراسری و آزمون‌های آزمایشی، بارها و بارها از روابط علت و معلولی پرسش مطرح می‌شود. به همین دلیل ما برای پاسخ‌گویی به سؤالات، نیازمند یادگیری این مفهوم هستیم.

هر پدیده یا اتفاقی در عالم علتی دارد. برای مثال، علت روشنایی، چراغ است. در این مثال، روشنایی را نتیجه‌ی وجود چراغ می‌دانیم و اگر چراغ (که همان علت است) نباشد، روشنایی (که نتیجه‌ی وجود چراغ است) هم نخواهد بود.

نام دیگر نتیجه، معلول است. پس هر معلول و نتیجه‌ای لزوماً علتی دارد. به نام‌های دیگر علت و نتیجه دقت کنید:

نتیجه = معلول = تابع
 علت = دلیل = متبوع

جمع‌بندی

- هیچ کار بیهوده‌ای انجام نمی‌دهد. (نتیجه = معلول)
- آفرینش جهان حق است. (نتیجه = معلول)
- جهان آفرینش، بازیچه نیست. (نتیجه = معلول)

۱ خداوند حکیم است (علت)

• در مورد شماره‌ی (۱) می‌بینیم که حکیم بودن خداوند علت است و می‌توان از آن سه نتیجه گرفت.

اختلاف در انتخاب هدف

وقتی به دنیای انسان‌ها می‌نگریم، با دنیای حیرت‌انگیزی مواجه می‌شویم؛ چنان اختلافی در هدف‌ها وجود دارد که ابتدا سردرگم می‌شویم که به راستی کدام انتخاب درست و همسو با میل بی‌نهایت‌طلب انسان است؟ کسانی به دنبال پول و ثروت‌اند، برخی دل به کشف اسرار جهان سپرده‌اند، برخی به دنبال جاه و مقامند، گروهی به هنرمندی و نقش‌آفرینی در عرصه‌های هنری می‌اندیشند، گروهی در آرزوی قهرمانی در ورزش پیوسته می‌کوشند و ...

فعالیت‌های کلاسی

به نظر شما منشأ این اختلاف‌ها در انتخاب هدف چیست؟

پاسخ: این اختلاف‌ها در اندیشه و تفکر انسان‌ها ریشه دارد و هر کس با بینش و نگرش‌های خاص خود به سراغ هدفی می‌رود.

هر کس با بینش و نگرش خاص خود به سراغ هدفی می‌رود. اگر کسی چنین بیندیشد که کمک به دیگران ارزشمند است، می‌کوشد به دیگران کمک کند. کسی هم که فکر می‌کند داشتن شهرت مهم است، همه‌ی زندگی خود را در مسیر رسیدن به شهرت قرار می‌دهد. اگر کسی مقاصد کوچک در نظرش مهم جلوه کند، به سوی همان مقصد می‌رود و گمان می‌کند این هدف‌ها می‌توانند میل بی‌نهایت‌طلب درونش را آرام کنند. کسی هم که کمالات و خوبی‌های متعالی و بزرگ را شناخته، به آن‌ها دل می‌بندد و برای رسیدن به آن‌ها می‌کوشد. پس این اختلاف، ریشه در نوع اندیشه‌ی انسان دارد.

بنابراین برای انتخاب صحیح هدف‌ها و دل‌بستن به آن‌ها باید ارزش هدف‌ها را مشخص کنیم و متناسب با ارزشی که دارند به آن‌ها رتبه دهیم. این‌چنین، هدف‌های زندگی به هدف‌های اصلی و فرعی تقسیم می‌شوند. هدف‌ها و دلبستگی‌های پایان‌پذیر مثل مال و ثروت هدف‌های فرعی به شمار می‌آیند و هدف‌های پایان‌ناپذیر و همیشگی مانند خیرخواهی نسبت به دیگران هدف اصلی محسوب می‌شوند.

البته هر دوی این اهداف خوب‌اند و برای زندگی ما ضروری‌اند. مهم این است که هدف فرعی را به جای هدف اصلی قرار ندهیم و آن‌قدر به اهداف فرعی دل نبندیم که مانع رسیدن به هدف اصلی شود.

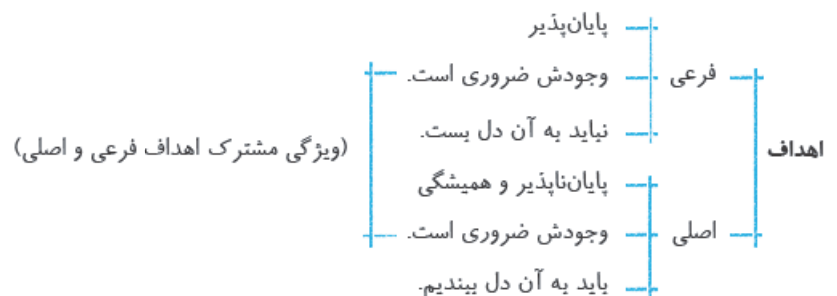
حال سؤال این است که در میان هدف‌ها، برترین، کامل‌ترین و ارزشمندترین هدف کدام است؟

بررسی

چند نمونه از اهداف فرعی (پایان‌پذیر) و چند نمونه از اهداف اصلی (پایان‌ناپذیر) را با کمک دوستان خود بیان کنید.

پاسخ: اهداف فرعی: ① خرید موتور، ماشین، خانه و ... ② قبولی در دانشگاه خوب ③ جمع‌کردن پول و ...
اهداف اصلی: ① خیرخواهی نسبت به مردم ② خوش‌رفتاری با دیگران ③ ایثار و از خودگذشتگی و ...

جمع‌بندی

برترین هدف

هر کس اندکی تأمل کند، می‌بیند که در درون خود در جست‌وجوی سرچشمه‌ی خوبی‌ها و زیبایی‌هاست و تا به آن منبع نرسد، آرام و قرار ندارد. این سرچشمه، همان خداوند است که خالق همه‌ی کمالات و زیبایی‌هاست؛ او که خود نامحدود است و کمالات و خوبی‌هایش حد و اندازه ندارد. هر کمال و خوبی از او نشأت می‌گیرد و در جهان گسترده می‌شود. به راستی چه هدفی می‌تواند بالارزش‌تر از انتخاب خداوند به عنوان غایت و مقصد زندگی باشد. چه کسی جز او می‌تواند روح پایان‌ناپذیر انسان را سیراب کند؟

اگر روح انسان بی‌نهایت‌طلب است و خوبی‌ها را به صورت بی‌پایان می‌خواهد، شایسته است که تنها خدا و بندگی او را به عنوان هدف نهایی خود انتخاب کند، هدفی که خداوند نیز آفرینش جن و انسان را به همان خاطر می‌داند.

ذاریات، ۵۶

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ مگر این‌که مرا عبادت کنند

مفهوم آیه، هدف خلقت انسان، پرستش خداوند است.

پیام آیه

- ۱ خداوند در این آیه هدف از خلقت جن و انس (انسان) را پرستش خودش بیان می‌کند.
- ۲ هر حرکت و عملی که با انگیزه‌ی رضای خداوند باشد و براساس معیارها و ارزش‌های دینی صورت بگیرد، عبادت است؛ پس هدف از خلقت انسان انجام اموری است که رضای خدا را در پی داشته باشد.

البته منظور از این‌که هدف اصلی انسان در زندگی بایستی عبادت و بندگی خداوند باشد، فقط انجام برخی اعمال عبادی نیست. درست است که نماز، روزه و ... عبادت‌اند و عبادات بالارزشی نیز هستند، اما براساس تعالیم دین اسلام، هر حرکت و عملی که برای کسب رضایت خداوند و براساس معیارهای دینی صورت گیرد، عبادت است؛ از خدمت به محرومان گرفته تا آشپزی در آشپزخانه، از طلب علم و دانش گرفته تا خواندن سطری از کتاب، از سکوت و دم فرو بستن گرفته تا فریادکشیدن، همه و همه اگر برای جلب رضایت خدا باشد، عبادت محسوب می‌شود.

شاید کامل‌ترین تعبیر درباره‌ی زندگی به خاطر خدا، تعبیر خودِ خداوند باشد که می‌فرماید:

انعام، ۱۶۲

قُلْ إِنْ صَلَاتِي بگو نماز،

و نُسُكِي وَ مَخْيَايَ وَ مَمَاتِي کلیه‌ی اعمال و زندگی و مرگ من

لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ برای خداست که پروردگار جهانیان است.

مفهوم آیه، زندگی برای رضای خداوند

پیام آیه

- ۱ مخاطب این آیه حضرت ابراهیم علیه السلام است.
- ۲ در این آیه، هدف از آفرینش انسان، زندگی برای رسیدن به خداوند و خشنودی او بیان شده است.
- ۳ در ابتدا انسان باید عبادت‌های خود (مانند نماز) را برای خدا انجام دهد و این موضوع بر سایر اعمال زندگی مقدم است.
- ۴ در این آیه، عبارت «صلاتی» به نماز اشاره دارد که برترین عبادت‌هاست و عبارت «نُسُكِي» به سایر اعمال عبادی مانند روزه، حج و ... اشاره دارد.
- ۵ این آیه «انتخاب خداوند به عنوان هدف اصلی زندگی» را توصیه می‌کند.

اگر هدف و مقصد زندگی خدا باشد، خوشحالی‌ها و ناراحتی‌ها، شکست‌ها و پیروزی‌ها و بسیاری از مفاهیم کلیدی زندگی، تعریف جدید پیدا می‌کند. شکست، دور شدن از خدا، پیروزی، نزدیک شدن به خدا معنا می‌شود. در آن صورت چیزی ما را خوشحال می‌کند که ما را به خدا برساند و چیزی ما را آزرده می‌کند که از خدا دور کند.

همین بندگی است که باعث می‌شود انسان شایسته‌ی دریافت لطف و رحمت ویژه‌ی خداوند شود و به زندگی سعادت‌مندانانه در دنیا و آخرت برسد.

جمع‌بندی

۱ روح انسان بی‌نهایت‌طلب است و تنها با دستیابی به بی‌نهایت، به آرامش می‌رسد، پس ما باید **بندگی خداوند** (که نامحدود است) و رسیدن به او را به عنوان هدف اصلی خود انتخاب کنیم (علت). تا به **آرامش** برسیم (نتیجه = معلول).

۲ عبادت یعنی انجام هر کاری که برای کسب **رضایت خداوند** و براساس **معیارهای دینی** باشد؛ دقت کنید هر دو معیار (۱) کسب رضایت خداوند و (۲) براساس معیارهای دینی بودن، باید در عمل باشد تا بتوان نام عبادت بر آن گذاشت.

الف رسیدن به آرامش (معلول = نتیجه) ب) مفاهیم کلیدی زندگی تعریف جدیدی پیدا می‌کنند: (معلول = نتیجه) ج) انسان شایسته‌ی دریافت لطف و رحمت ویژه‌ی خداوند می‌شود. (معلول = نتیجه) د) دستیابی به زندگی سعادت‌مندانه در دنیا و آخرت (معلول = نتیجه)	— — — —	۳ نتایج انتخاب خداوند به عنوان هدف اصلی زندگی (علت)

یک تیر و چند نشان

برخی انسان‌ها به هدفی بالاتر از لذت‌های مادی و سرگرم‌شدن به آن نمی‌اندیشند. اینان به تعبیر قرآن کسانی هستند که به حیات دنیوی راضی شده و به آن آرام گرفته‌اند. اینان مصداق همان کسانی‌اند که بهترین و با ارزش‌ترین دارایی و سرمایه‌ی خود را صرف کارهای کم‌ارزش می‌کنند. اما افراد زیرک می‌دانند که برخی از هدف‌ها به گونه‌ای هستند که هدف‌های دیگر را نیز دربردارند و رسیدن به آن‌ها مساوی رسیدن به هدف‌های دیگر نیز هست و به میزانی که هدف ما برتر و جامع‌تر باشد، هدف‌های بیشتری را در درون خود جای می‌دهند. این افراد با انتخاب عبادت و بندگی خدا به عنوان هدف، با یک تیر چند نشان می‌زنند؛ یعنی هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند و هم از آن‌جایی که تمام کارهای دنیوی خود را برای رضای خدا انجام می‌دهند، جان و دل خود را به خداوند نزدیک‌تر می‌کنند و سرای آخرت خویش را نیز آباد می‌سازند. اینان همچون کوهنوردی هستند که در مسیر نزدیک‌شدن به قله، هم تندرستی خود را تأمین می‌کنند، هم از مناظر زیبای طبیعت لذت می‌برند و هم استقامت خود را افزایش می‌دهند.

نساء، ۱۳۴

مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا هر کس نعمت و پاداش دنیا را بخواهد
فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ نعمت و پاداش دنیا و آخرت هر دو نزد خداست.

مفهوم آیه، بهره‌مندی از نعمت‌های دنیا و آخرت، نتیجه‌ی عبادت خداوند است.

پیام آیه

- ۱ نعمت‌ها و پاداش‌های دنیا و آخرت نزد خداوند است.
- ۲ هر کس که می‌خواهد به نعمت‌ها و پاداش‌های دنیا و آخرت دست یابد، باید خداوند را عبادت کند.

البته این هدف به همان میزان که بزرگ و ضامن خوشبختی ماست، همت بزرگ و اراده‌ی محکم می‌طلبد. همان‌طور که دستیابی به گوهرهای گرانبهادر دریاها، پشتکاری شگرف می‌خواهد.

خوبی قمر بهتر، یا آن که قمر سازد؟	ای دوست شکر بهتر یا آن که شکر سازد؟
یا آن که برآرد گل، صد نرگس تر سازد؟	ای باغ تویی خوش‌تر یا گلشن و گل در تو؟
یا آن‌که به هر لحظه صد عقل و نظر سازد؟	ای عقل تو به باشی در دانش و در بینش؟

مفهوم ابیات، خداوند برترین هدفی است که انسان می‌تواند آن را انتخاب کند.

پیام بیت

- ۱ خداوند که خالق همه‌چیز است، بر همه‌چیز برتری دارد، پس شایسته است او را هدف اصلی زندگی خود قرار دهیم.
- ۲ آیه‌ی «قُلْ اِنْ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَ...» به انتخاب خداوند به عنوان هدف اصلی زندگی اشاره دارد و با ابیات فوق هم‌مفهوم است.

جمع‌بندی

- انسان‌ها دو دسته‌اند،
- ۱- به حیات دنیوی راضی شده و با آن آرام گرفته‌اند. اینان عمر خود را صرف کارهای کم‌ارزش کرده‌اند.
 - ۲- بندگی خداوند را هدف اصلی زندگی خود قرار داده‌اند و تمام کارهای خود را برای کسب رضایت خداوند انجام می‌دهند (علت).
- از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند. (نتیجه = معلول)
- خود را به خداوند نزدیک می‌کنند. (نتیجه = معلول)
- آخرت خود را آید می‌کنند. (نتیجه = معلول)
- با یک تیر، چند نشان می‌زنند. (نتیجه = معلول)

راهنمایی

- ۱) بدانید هر یک از آیات به هدف زندگی چه گروهی از موجودات اشاره می‌کند.
- ۲) تفاوت‌های میان انسان و سایر موجودات در حرکت به سوی هدف را خوب یاد بگیرید.
- ۳) بدانید که هر یک از آیات، هدف زندگی انسان را چه چیزی مطرح می‌کند.
- ۴) روابط علت و معلولی در متن کتاب درسی را به خوبی یاد بگیرید.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

- ۱- پاسخ به این سؤال که بسیار مهم و حیاتی است، به این علت که در صورت عدم پاسخ به این سؤال،
- ۱) هدف از زندگی ما در این جهان چیست؟ - از عقل و خرد خود به صورت صحیح بهره نبرده‌ایم
 - ۲) هدف از زندگی ما در این جهان چیست؟ - عمر خود را صرف کارهای عبث کرده‌ایم
 - ۳) زاد و توشه‌ی زندگی پس از مرگ چیست؟ - از عقل و خرد خود به صورت صحیح بهره نبرده‌ایم
 - ۴) زاد و توشه‌ی زندگی پس از مرگ چیست؟ - عمر خود را صرف کارهای عبث کرده‌ایم
- ۲- در آیه‌ی مبارکه‌ی «و ما خلقنا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ ما بَیْنَهُمَا لِاعْبِینَ، ما خلقناهما إِلَّا بِالْحَقِّ» منظور از حق است و این مفهوم از نشأت می‌گیرد.
- ۱) منظم‌بودن جهان - قدرت بی‌منتهای خداوند
 - ۲) منظم‌بودن جهان - حکیم‌بودن پروردگار
 - ۳) هدفمندی جهان - حکیم‌بودن پروردگار
 - ۴) هدفمندی جهان - قدرت بی‌منتهای خداوند
- ۳- هدف خلقت انسان در عبارت شریفه‌ی بیان شده است و اولین اقدام برای رسیدن به این هدف، آن است.
- ۱) «الْأَلِیْعَبُدُونَ» - گام برداشتن به سوی
 - ۲) «یرید ثواب الدُّنْیَا» - گام برداشتن به سوی
 - ۳) «الْأَلِیْعَبُدُونَ» - شناختن
 - ۴) «یرید ثواب الدُّنْیَا» - شناختن
- ۴- اگر بگوییم: «هر موجودی براساس برنامه‌ای حساب شده خلق شده و پا به عالم نهاده است»، پیام آیه‌ی را بیان کرده‌ایم.
- ۱) «قُلْ اِنَّ صَلَاتِی وَ نَسْکِی وَ مَحْیَاىَ وَ مَمَاتِی لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ»
 - ۲) «و ما خلقنا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ ما بَیْنَهُمَا لِاعْبِینَ ما خلقناهما إِلَّا بِالْحَقِّ»
 - ۳) «و ما خلقت الجنَّ و الانس إِلَّا لِیْعَبُدُونَ»
 - ۴) «من كان یرید ثواب الدُّنْیَا فعند اللّٰهِ ثواب الدُّنْیَا و الآخرة»
- ۵- هر یک از ویژگی‌های «محدودبودن هدف» و «حرکت غریزی به سوی هدف» مخصوص و است.
- ۱) فقط حیوانات - فقط گیاهان
 - ۲) فقط گیاهان - فقط حیوانات
 - ۳) حیوانات و گیاهان - حیوانات و گیاهان
 - ۴) حیوانات و گیاهان - فقط حیوانات
- ۶- در آیه‌ی شریفه‌ی «و ما خلقت الجنَّ و الانس إِلَّا لِیْعَبُدُونَ» منظور از «لیعبدون» است که کامل‌ترین تعبیر آن می‌باشد.
- ۱) انجام اعمال عبادی - «لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ»
 - ۲) انجام اعمال عبادی - «ثواب الدُّنْیَا و الآخرة»
 - ۳) هر کاری را با انگیزه‌ی خشنودی خداوند و براساس معیارهای دینی انجام دادن - «ثواب الدُّنْیَا و الآخرة»
 - ۴) هر کاری را با انگیزه‌ی خشنودی خداوند و براساس معیارهای دینی انجام دادن - «لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ»
- ۷- اگر بگوییم «هدف و مقصود زندگی، خداست» بر پیام آیه‌ی تأکید کرده‌ایم.
- ۱) «من كان یرید ثواب الدُّنْیَا فعند اللّٰهِ ثواب الدُّنْیَا و الآخرة»
 - ۲) «و ما خلقت الجنَّ و الانس إِلَّا لِیْعَبُدُونَ»
 - ۳) «قُلْ اِنَّ صَلَاتِی وَ نَسْکِی وَ مَحْیَاىَ وَ مَمَاتِی لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ»
 - ۴) «ما خلقناهما إِلَّا بِالْحَقِّ»

۸- همه‌ی موارد زیر از مصادیق افراد زیرک و هوشمند هستند، به جز

- ۱) به حیات دنیوی راضی‌اند و به آن آرام گرفته‌اند
 - ۲) کارهای دنیایی خود را نیز برای رضای خدا انجام می‌دهند
 - ۳) هم از بهره‌های مادی زندگی استفاده می‌کنند، هم آخرت خود را آباد می‌کنند
 - ۴) شبیه به کوهنوردانی هستند که با کوهنوردی خود، هم سلامتی خود را تأمین می‌کنند و هم از طبیعت بهره می‌برند
- ۹- مصداق «افراد زیرک و هوشیاری که با انتخاب عبادت خدا، با یک تیر چند نشان می‌زنند» در آیه‌ی آمده است و تعبیر قرآنی «کسانی که به حیات دنیوی راضی شده و به آن آرام گرفته‌اند»، آن‌هایی هستند که

- ۱) «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة» - به هدفی بالاتر از لذات دنیوی نمی‌اندیشند
 - ۲) «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة» - هم خدا را عبادت کرده و هم در دنیا متنعم‌اند
 - ۳) «قل ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین» - به هدفی بالاتر از لذات دنیوی نمی‌اندیشند
 - ۴) «قل ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین» - هم خدا را عبادت کرده و هم در دنیا متنعم‌اند
- ۱۰- بی‌قراری آدمی پاسخ‌گویی نادرست به میل بی‌نهایت‌طلبی اوست و دستیابی به هدف نهایی خلقت انسان، نیازمند می‌باشد.

- ۱) معلول - همت بزرگ و اراده‌ی محکم
 - ۲) علت - همت بزرگ و اراده‌ی محکم
 - ۳) علت - تفکر و تعقل در هستی
 - ۴) معلول - تفکر و تعقل در هستی
- ۱۱- با توجه به بیت «ای عقل تو به باشی در دانش و در بینش؟ / یا آن‌که به هر لحظه صد عقل و نظر سازد؟» کدام مفهوم به دست می‌آید؟
- ۱) انسان با اندکی تأمل، می‌بیند که در درون خود در جست‌وجوی سرچشمه‌ی خوبی‌ها و زیبایی‌هاست و تا به آن نرسد، آرام نمی‌گیرد.
 - ۲) افراد عاقل و زیرک و هوشمند، هم از لذات دنیوی بهره می‌برند و هم سرای آخرت را آباد می‌کنند.
 - ۳) اگر هدف در زندگی، خدا باشد، بسیاری از مفاهیم زندگی تعریف جدیدی پیدا می‌کنند.
 - ۴) خداوند به انسان اختیار داده تا با انتخاب خود راه پرستش را برگزیند.

۱۲- آیه‌ی شریفه‌ی اشاره به هدفمندی خلقت حیوانات و گیاهان نیز دارد، اما آن‌ها توانایی را ندارند.

- ۱) «ما خلقناهما الا بالحق» - شناسایی و انتخاب هدف
- ۲) «ما خلقناهما الا بالحق» - حرکت به سوی هدف
- ۳) «ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون» - حرکت به سوی هدف
- ۴) «ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون» - شناسایی و انتخاب هدف

۱۳- کدام‌یک از موارد زیر، درباره‌ی هدف‌های فرعی زندگی صحیح‌اند؟

- ۱) مفیدند، اما برای زندگی ما ضروری نیستند.
 - ۲) می‌توان اهداف فرعی زندگی را به گونه‌ای برگزید که پایان‌ناپذیر باشند.
 - ۳) اهداف فرعی می‌توانند پاسخ‌گوی روحیه‌ی بی‌نهایت‌طلبی انسان باشند.
 - ۴) ضروری است که هدف‌های فرعی را جایگزین اهداف اصلی نکنیم.
- ۱۴- مخاطب آیه‌ی «قل ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین»، است و در این آیه به هدفمندی اشاره شده است.

- ۱) همه‌ی مسلمانان - خلقت انسان
 - ۲) همه‌ی مسلمانان - جهان آفرینش
 - ۳) حضرت ابراهیم علیه السلام - جهان آفرینش
 - ۴) حضرت ابراهیم علیه السلام - خلقت انسان
- ۱۵- گاهی می‌بینیم اهدافی که انسان‌ها انتخاب می‌کنند با هم متفاوت است: این اختلاف در اهداف، ریشه در انسان‌ها دارد. انسان‌ها به سمت هدفی می‌روند که

- ۱) سرمایه و امکانات - پاسخ‌گوی میل بی‌نهایت‌طلبی آن‌ها باشد
 - ۲) سرمایه و امکانات - نظرشان را جلب کند
 - ۳) اندیشه - نظرشان را جلب کند
 - ۴) اندیشه - پاسخ‌گوی میل بی‌نهایت‌طلبی آن‌ها باشد
- ۱۶- کدام‌یک از گزینه‌های زیر، عبارت «اگر شخصی هدف اصلی زندگی‌اش را محدود و فناپذیر انتخاب کند،» را به درستی کامل نمی‌کند؟
- ۱) با آرامش خیال به این هدف دل می‌بندد و به آن راضی می‌شود.
 - ۲) این هدف را پاسخ‌گوی میل بی‌نهایت‌طلبی خود یافته است.
 - ۳) پس از فنای این هدف به دنبال هدفی دیگر می‌گردد و همواره در حال انتخاب هدف است.
 - ۴) با ارزش‌ترین سرمایه‌ی خود را صرف امری بیهوده کرده است.

۱۷- افراد زیرک و هوشمند با سرسپردگی به پیام عبارت در حقیقت با یک تیر چند نشان می‌زنند، زیرا

- ۱) «ما خلقناهما الا بالحق» - به تمام اهداف دنیایی خود می‌رسند
- ۲) «ما خلقناهما الا بالحق» - دنیا و آخرت را با هم به دست می‌آورند
- ۳) «الا ليعبدون» - دنیا و آخرت را با هم به دست می‌آورند
- ۴) «الا ليعبدون» - به تمام اهداف دنیایی خود می‌رسند

۱۸- ضروری بودن ویژگی است و همواره در پی هدفی نامحدود بودن، روحیه‌ی بی‌نهایت‌طلبی انسان است.

(۱) اهداف اصلی و فرعی - معلول (۲) فقط اهداف اصلی - معلول (۳) فقط اهداف اصلی - علت (۴) اهداف اصلی و فرعی - علت

۱۹- یکی از تفاوت‌های انسان با سایر موجودات، بهره‌مندی از ویژگی است و این‌که انسان در زندگی خود همواره در حال انتخاب هدف است، این ویژگی است.

(۱) کمال‌طلبی - علت (۲) بی‌نهایت‌طلبی - علت (۳) بی‌نهایت‌طلبی - معلول (۴) کمال‌طلبی - معلول

۲۰- عبادت در معنای اصلی یعنی

(۱) انجام هر کاری که شخص در نظرش تنها رضایت حق‌تعالی را داشته باشد

(۲) شخص تمامی آموزش را براساس معیارهای اخلاقی انجام دهد

(۳) انجام اعمالی چون نماز، روزه، حج، خمس، زکات، جهاد در راه خدا، تولی و تبری

(۴) هر کاری که در آن شخص انجام‌دهنده، رضایت خدا را در نظر داشته باشد و براساس معیارهای دینی عمل کند

۲۱- در آیه‌ی شریفه‌ی «قُلْ اِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ»، زندگی به خاطر خداوند بنا بر تعبیر است و ابتدا انسان باید خود را برای خدا انجام دهد.

(۱) خود خداوند - عبادات (۲) خود خداوند - امرار معاش (۳) پیامبر (ص) - امرار معاش (۴) پیامبر (ص) - عبادات

۲۲- اگر بگوییم: «برترین عبادت‌ها نماز است»، مفهوم کدام آیه به این موضوع اشاره دارد؟

(۱) «و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون» (۲) «من كان يريد ثواب الدنيا فعند الله ثواب الآخرة»

(۳) «قُلْ اِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ» (۴) «و ما خلقتنا السماوات و الارض و ما بينهما لاعبين»

۲۳- با دقت نظر در عبارت قرآنی «من كان يريد ثواب الدنيا فعند الله ثواب الآخرة...» درمی‌یابیم که بندگی خدا بهره‌مندی از نعمات دنیوی است. کسانی که به این دعوت خداوند پاسخ مثبت می‌دهند، در حقیقت

(۱) معلول - به حیات دنیوی راضی شده‌اند (۲) نتیجه‌ی - با یک تیر چند نشان می‌زنند

(۳) دلیل - با یک تیر چند نشان می‌زنند (۴) علت - به حیات دنیوی راضی شده‌اند

۲۴- کسانی که به حیات دنیوی راضی شده‌اند و با آن آرام گرفته‌اند، در حقیقت

(۱) آخرت خود را نیز آباد می‌کنند و با یک تیر دو نشان می‌زنند

(۲) کارهای خود را در جهت کسب رضایت حق‌تعالی انجام می‌دهند

(۳) از بهره‌های مادی دنیا برای نزدیک شدن به پروردگار جهانیان استفاده می‌کنند

(۴) هدف اصلی خود را هدفی محدود انتخاب کرده‌اند و عمر خود را صرف کارهای بی‌ارزش کرده‌اند

۲۵- بندگی معبود را والاترین هدف خلقت انسان یافتن، پیام آیه‌ی است.

(۱) «و ما خلقتنا السماوات و الارض و ما بينهما لاعبين» (۲) «قُلْ اِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ»

(۳) «من كان يريد ثواب الدنيا فعند الله ثواب الآخرة» (۴) «و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون»

۲۶- گیاهان و نباتات به صورت به سوی هدف خلقت خود حرکت می‌کنند و رشد آن‌ها

(۱) طبیعی - هیچ‌گاه متوقف نمی‌شود (۲) غریزی - هیچ‌گاه متوقف نمی‌شود

(۳) غریزی - محدود است و متوقف می‌شود (۴) طبیعی - محدود است و متوقف می‌شود

۲۷- علت به آرامش رسیدن انسان، است و کسانی بهترین دارایی خود را صرف کارهای کم‌ارزش کرده‌اند که

(۱) بندگی خدا - به دنیا پشت کرده و فقط آخرت را جست‌وجو می‌کنند

(۲) دستیابی به سرچشمه‌ی زیبایی‌ها - به دنیا پشت کرده و فقط آخرت را جست‌وجو می‌کنند

(۳) بندگی خدا - به حیات دنیوی راضی بوده و به آن آرام گرفته‌اند

(۴) دستیابی به سرچشمه‌ی زیبایی‌ها - به حیات دنیوی راضی بوده و به آن آرام گرفته‌اند

۲۸- منظور از این‌که هدف انسان در زندگی باید عبادت خدا باشد، این است که و باعث می‌شود انسان، شایسته‌ی دریافت لطف الهی شود.

(۱) صرفاً به انجام برخی اعمال عبادی بپردازد - بندگی کردن انسان

(۲) صرفاً به انجام برخی اعمال عبادی بپردازد - رحمت الهی

(۳) همه‌ی اعمالش را با انگیزه‌ی رضای خدا و براساس معیارهای الهی انجام دهد - بندگی کردن انسان

(۴) همه‌ی اعمالش را با انگیزه‌ی رضای خدا و براساس معیارهای الهی انجام دهد - رحمت الهی

۲۹- صفت خداوند اقتضا می‌کند که هیچ کاری را بیهوده انجام نمی‌دهد و حیوانات و گیاهان

(۱) عدل - هدف خود را می‌شناسند؛ آن را انتخاب می‌کنند و به سوی آن حرکت می‌کنند

(۲) حکمت - هدف خود را می‌شناسند؛ آن را انتخاب می‌کنند و به سوی آن حرکت می‌کنند

(۳) عدل - به صورت غریزی و طبیعی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند

(۴) حکمت - به صورت غریزی و طبیعی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند

۳۰- اگر بگوییم: «آفریدگان دیگری نیز هستند که هدف مشترکی با انسان در آفرینش خود دارند»، پیام عبارت شریفه‌ی را بیان کرده‌ایم.

(۱) «و ما خلقنا السماوات و الارض و ما بینهما لاعبین»

(۲) «و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون»

(۳) «ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین»

(۴) «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة»

۳۱- به آرامش رسیدن، رسیدن به سرچشمه‌ی خوبی‌ها و زیبایی‌هاست که رسیدن به آن، نیازمند است.

(۱) علت - اراده‌ی محکم (۲) علت - اعتماد به نفس (۳) معلول - اراده‌ی محکم (۴) معلول - اعتماد به نفس

۳۲- آدمی هدف زندگی خود را هدفی فناپذیر قرار دهد، زیرا روحیه‌ای دارد.

(۱) باید - اصلی - بی‌نهایت‌طلب (۲) نباید - فرعی - کمال‌گرا (۳) باید - فرعی - کمال‌گرا (۴) نباید - اصلی - بی‌نهایت‌طلب

۳۳- آیه‌ی مبارکه‌ی «قل ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله ...» بیانگر این مفهوم است که و راه رسیدن به رحمت الهی، است.

(۱) همه‌ی کارهای ما باید برای رضای خدا باشد - بندگی (۲) همه‌ی کارهای ما باید برای رضای خدا باشد - کمال‌طلبی

(۳) روزه باارزش‌ترین عبادات است - بندگی (۴) روزه باارزش‌ترین عبادات است - کمال‌طلبی

۳۴- کسانی که، به حیات دنیوی راضی شده و به آن آرام گرفته‌اند در حقیقت آن‌ها

(۱) به هدفی بالاتر از لذت‌های مادی نمی‌اندیشند - بهترین دارایی خود را صرف کارهای کم‌ارزش کرده‌اند

(۲) به هدفی بالاتر از لذت‌های مادی نمی‌اندیشند - با یک تیر، دو نشان زده‌اند

(۳) آخرت را هدف خود قرار داده‌اند - بهترین دارایی خود را صرف کارهای کم‌ارزش کرده‌اند

(۴) آخرت را هدف خود قرار داده‌اند - با یک تیر، دو نشان زده‌اند

۱- گزینه‌ی «۲» پاسخ به سؤال «هدف از زندگی ما در این جهان چیست؟»، بسیار مهم و حیاتی است؛ زیرا اگر به این سؤال پاسخ درست ندهیم، ممکن است عمر خود را صرف کارهای بیهوده و عبث کنیم.

۲- گزینه‌ی «۳» چون خداوند حکیم است، کار بیهوده انجام نمی‌دهد؛ پس آفرینش جهان و موجودات بیهوده و باطل نیست، بلکه حق است؛ یعنی هدفمند می‌باشد. آیه‌ی شریفه‌ی «ما آسمان‌ها و زمین و آنچه بین آن‌هاست را به بازیچه نیافریدیم، آن‌ها را جز به حق خلق نکردیم»، اشاره به هدفمندی آفرینش دارد.

۳- گزینه‌ی «۳» هدف خلقت انسان، پرستش خداوند است و ما خلقت الجن و الانس الّا ليعبدون». برای حرکت به سوی این هدف، ابتدا باید آن را بشناسیم؛ سپس آن را انتخاب کنیم و به سوی آن گام برداریم.

۴- گزینه‌ی «۲» در آیه‌ی «و ما خلقنا السماوات و الارض ...» خداوند آفرینش همه‌ی موجودات را هدفمند می‌داند، پس هر موجودی براساس برنامه‌ای حساب‌شده پا به هستی نهاده است.

• دقت کنید آیه‌ی «و ما خلقت الجن و ...» به هدفمندی خلقت جن و انسان اشاره دارد نه همه‌ی مخلوقات.

۵- گزینه‌ی «۴» محدودبودن هدف ← حیوانات و گیاهان حرکت غریزی به سوی هدف ← فقط حیوانات

۶- گزینه‌ی «۴» منظور از پرستش خداوند «لایعبدون» تنها انجام کارهای عبادی نیست، بلکه هر کاری که انگیزه‌ی انجام آن خشنودی خداوند باشد، نیز عبادت است که کامل‌ترین تعبیر آن در عبارت قرآنی «قل ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین» بیان شده است.

۷- گزینه‌ی «۳» پیام عبارت «قل ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین: بگو نماز کلیه‌ی اعمال و زندگی و مرگ من برای خداست که پروردگار جهانیان است»، زندگی برای خداوند را بیان می‌کند.

۸- گزینه‌ی «۱» افراد زیرک و هوشمند در دنیا زندگی می‌کنند و از بهره‌های مادی آن استفاده می‌کنند، اما کارهای‌شان را برای رضایت خداوند انجام می‌دهند و آخرت خود را نیز آباد می‌کنند؛ مانند کوهنوردانی که با کوهنوردی، هم سلامتی خود را حفظ می‌کنند و هم از طبیعت بهره می‌برند. دقت کنید افراد زیرک و هوشمند از نعمت‌های دنیوی استفاده می‌کنند، اما به آن راضی نمی‌شوند و آرامش‌شان با خداوند را با هدف قراردادن به دست می‌آورند.

۹- گزینه‌ی «۱» افراد زیرک و باهوش، هم از نعمت‌های دنیوی بهره‌مند می‌شوند و هم آخرت خود را آباد می‌کنند، زیرا خداوند را هدف زندگی خود قرار داده‌اند. «من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة» اما کسانی که به حیات دنیوی راضی شده‌اند، به اهدافی بالاتر از لذت‌های دنیوی فکر نمی‌کنند.

۱۰- گزینه‌ی «۱» انسان تا به میل بی‌نهایت‌طلبی خود پاسخ صحیح ندهد (علت)، آرام و قرار نمی‌یابد (معلول = نتیجه). دستیابی به هدف نهایی خلقت انسان، نیازمند همت بزرگ و اراده‌ی محکم است.

۱۱- گزینه‌ی «۱» با توجه به بیت «ای عقل تو به باشی در دانش و در بینش؟ / یا آن‌که به هر لحظه صد عقل و نظر سازد» درمی‌یابیم که خداوند سرچشمه‌ی همه‌ی خوبی‌ها و زیبایی‌هاست و برترین هدفی که می‌توان برای زندگی انتخاب کرد، اوست و چون نفس ما بی‌نهایت‌طلب است، تا به خدا (که بی‌نهایت است) نرسد، آرام و قرار نمی‌یابد.

۱۲- گزینه‌ی «۱» آیه‌ی «ما خلقنا السماوات و الارض و ما بینهما لاعبین ما خلقناهما الّا بالحق» اشاره به هدفمندبودن کل آفرینش دارد. انسان‌ها هدف خود را می‌شناسند و آن را انتخاب می‌کنند و سپس به سوی آن گام برمی‌دارند، اما گیاهان و حیوانات به ترتیب به صورت طبیعی و غریزی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند و توانایی شناسایی و انتخاب هدف را ندارند.

۱۳- گزینه‌ی «۴» هدف‌های فرعی: (۱) پایان‌پذیرند. (۲) وجودشان ضروری است. (۳) نباید به آن‌ها دل بست و آن‌ها را جایگزین اهداف اصلی کرد.

۱۴- گزینه‌ی «۴» مخاطب آیه‌ی «قل ان صلاتی و نسکی ...» حضرت ابراهیم علیه السلام است (خداوند به او، امر می‌کند که بگو نماز، کلیه‌ی اعمال زندگی و زندگی و مرگ من برای خداست). این آیه هدف از خلقت انسان را «زندگی برای رسیدن به خداوند و خشنودی او» بیان می‌کند.

۱۵- گزینه‌ی «۳» اختلاف در اهداف، ریشه در اندیشه و تفکر انسان‌ها دارد. انسان‌ها به سمت هدفی می‌روند که نظرشان را جلب کند. در واقع آن‌ها به دنبال پاسخ به میل بی‌نهایت‌طلبی خود هستند، ولی ممکن است هدفی که انتخاب می‌کنند، پاسخ‌گوی این میل نباشد.

۱۶- گزینه‌ی «۱» شخصی که هدف اصلی زندگی‌اش محدود باشد؛ هیچ‌گاه آرام و قرار نمی‌یابد، زیرا همواره در پی هدفی است که میل وی به بی‌نهایت‌طلبی را پاسخ دهد.

۱۷- گزینه‌ی «۳» افراد زیرک با انتخاب بندگی خدا به عنوان هدف اصلی زندگی «الّا ليعبدون» با یک تیر چند نشان می‌زنند و دنیا و آخرت را با هم به دست می‌آورند.

۱۸- گزینه‌ی «۱» اهداف فرعی و اصلی، هر دو برای زندگی آدمی ضروری‌اند، اما اهداف فرعی نباید مانع رسیدن به هدف اصلی شود. کسی که روحیه‌ی بی‌نهایت‌طلبی دارد (علت)، همواره در پی هدفی نامحدود است (معلول = نتیجه)، پس در پی هدفی نامحدود بودن معلول و نتیجه‌ی روحیه‌ی بی‌نهایت‌طلبی است.

۱۹- گزینه‌ی «۳» یکی از تفاوت‌های انسان با سایر موجودات، بی‌نهایت‌طلبی اوست؛ این ویژگی (علت) سبب می‌شود که او همواره در حال انتخاب هدف باشد (معلول = نتیجه).

۲۰- گزینه‌ی «۴» براساس تعالیم دین اسلام، هر حرکت و عملی که برای کسب رضایت خداوند و براساس معیارهای دینی انجام شود، عبادت است. دقت کنید که انجام عمل براساس معیارهای دینی ضرورت دارد (دلیل رد گزینه‌ی ۱).

۳۱- گزینهی «۳» آدمی تا به خداوند که سرچشمه‌ی خوبی‌ها و زیبایی‌هاست نرسد، آرام و قرار نمی‌یابد؛ پس رسیدن به آرامش نتیجه‌ی (معلول) رسیدن به سرچشمه‌ی خوبی‌ها و زیبایی‌ها است. رسیدن به خداوند، هدف بسیار بزرگی است که عزم و اراده‌ی محکم می‌خواهد.

۳۲- گزینهی «۴» انسان دارای روحیه‌ای بی‌نهایت‌طلب است، به همین دلیل نباید هدف اصلی زندگی خود را هدفی فناپذیر (پایان‌پذیر) و محدود انتخاب کند. دقت کنید انسان‌ها می‌توانند اهداف فرعی زندگی خود را فناپذیر انتخاب کنند.

۳۳- گزینهی «۱» آیه‌ی شریفه‌ی «قل ان صلاتی ...» با ارزش‌ترین عبادات را نماز برمی‌شمرد و بیان می‌کند که همه‌ی کارهای ما باید برای رضای خداوند باشد. راه رسیدن به رحمت الهی، بندگی خدا است. «لله رب العالمین»

۳۴- گزینهی «۱» کسانی که به زندگانی دنیوی راضی شده‌اند و با آن آرام گرفته‌اند، به هدفی بالاتر از لذت‌های مادی نمی‌اندیشند؛ اینان کسانی هستند که بهترین سرمایه‌ی خود (عمر) را صرف کارهای کم‌ارزش کرده‌اند. دقت کنید کسانی که آخرت را هدف خود قرار داده‌اند، هم از لذت‌های مادی دنیوی بهره‌مند می‌شوند و هم آخرت خود را آباد می‌کنند. در اصل با یک تیر چند نشان می‌زنند.

۳۵- گزینهی «۳» هدف نهایی خلقت ← عبودیت

سودمندترین دانش برای رسیدن به مقام قرب الهی ← خودشناسی

۳۶- گزینهی «۲» در برابر راه‌های غلط، تنها یک راه درست وجود دارد و با توجه به سرمایه‌ی الهی عقل، ما باید این راه را تشخیص دهیم. دقت کنید انتخاب راه، مربوط به سرمایه‌ی اختیار است.

۳۷- گزینهی «۳» شیطان در قیامت به جهنمیان می‌گوید: «امروز خود را سرزنش کنید، نه مرا» این سخن بیانگر نتیجه‌ی این مفهوم است که انسان دارای قدرت اختیار است و خودش دعوت شیطان را می‌پذیرد. جملات گزینه‌ی (۱) و (۴) به صورت مثبت صحیح است. گزینه‌ی (۲) ارتباطی با صورت سؤال ندارد.

۳۸- گزینهی «۲» در روز قیامت شیطان به جهنمیان می‌گوید: «من به شما وعده‌ای دادم ولی خلاف آن عمل کردم، من بر شما تسلطی نداشتم.» این خلف وعده‌ی شیطان به دلیل عدم تسلط او بر جهنمیان بوده است. جهنمیان در دنیا با اراده و اختیار خود از شیطان پیروی کرده‌اند.

۳۹- گزینهی «۳» تشخیص حق از باطل، نشان‌دهنده‌ی بهره‌مندی ما از سرمایه‌ی عقل است. این سرمایه در درون ما و در مقابل نفس اماره که از موانع درونی رشد ماست، قرار دارد.

۴۰- گزینهی «۱» حضرت علی (علیه السلام): «دشمن‌ترین دشمن تو، همان نفسی است که در درون توست.» قرآن کریم این نفس را «نفس اماره» می‌نامد.

۴۱- گزینهی «۲» نشان‌دادن راه سعادت مربوط به ویژگی راهنمایان الهی است. خداوند پیامبران و پیشوایان پاک و دلسوزی را همراه با کتاب راهنما برای ما فرستاد تا راه سعادت را به ما نشان دهند. در آیه‌ی «و لا اقسَم بالنفس اللوامة» خداوند به نفس لوامة قسم می‌خورد.

۲۱- گزینهی «۱» آیه‌ی «قل ان صلاتی و نسکی و محیای ...» بیانگر «زندگی به خاطر خداوند» به تعبیر خود خداوند است و با توجه به عبارت «قل ان صلاتی ... بگو نماز ...» می‌فهمیم که انسان ابتدا باید عبادت‌های خود (مانند نماز) را برای خدا انجام دهد.

۲۲- گزینهی «۳» در آیه‌ی «قل ان صلاتی و نسکی ...» خداوند اولین عباداتی که برمی‌شمرد نماز است؛ این موضوع نشان از برتری و اهمیت این فریضه دارد.

۲۳- گزینهی «۳» با توجه به مفهوم آیه‌ی «من کان یرید ثواب الدنیا ...» خداوند می‌گوید: «هر کس نعمت‌های دنیوی می‌خواهد (بداند که) نعمت‌های دنیوی و اخروی نزد خداوند است» و با بندگی او می‌توان به آن‌ها دست یافت، پس بهره‌مندی از نعمت‌های دنیوی، نتیجه (معلول) است و بندگی خدا، علت (دلیل). کسانی که راه بندگی خدا را در پیش می‌گیرند، هم از بهره‌های مادی دنیا استفاده می‌کنند و هم آخرت خود را آباد می‌کنند. در حقیقت آن‌ها با یک تیر چند نشان می‌زنند.

۲۴- گزینهی «۴» کسانی که به حیات دنیوی راضی شده‌اند، هدف اصلی زندگی خود را دنیای محدود قرار داده‌اند. اینان با ارزش‌ترین سرمایه‌ی عمرشان (عمر) را صرف کارهای بی‌ارزش کرده‌اند.

۲۵- گزینهی «۴» هدف خلقت انسان، بندگی خداوند (معبود) است که پیام عبارت شریفه‌ی «و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون: جن و انس را فقط برای پرستش خلق کردیم» می‌باشد.

۲۶- گزینهی «۴» گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سمت هدف حرکت می‌کنند. رشد آن‌ها محدود است و پس از رسیدن به سرحدی از کمال متوقف می‌شود.

۲۷- گزینهی «۴» آدمی تا به خداوند که سرچشمه‌ی خوبی‌ها و زیبایی‌هاست نرسد، آرام و قرار نمی‌یابد؛ پس به آرامش رسیدن، نتیجه‌ی (معلول) دستیابی به سرچشمه‌ی زیبایی‌ها (علت) است.

کسانی که به حیات دنیوی راضی شده و به آن آرام گرفته‌اند، بهترین دارایی خود را که عمرشان است، صرف کارهای کم‌ارزش کرده‌اند.

۲۸- گزینهی «۳» عبادت خداوند صرفاً شامل انجام برخی اعمال عبادی نمی‌شود، بلکه هر کاری است که به انگیزه‌ی رضایت خداوند و براساس معیارهای دینی انجام شود. انسانی که خدا را بندگی می‌کند، خود را شایسته‌ی دریافت لطف الهی می‌کند.

دقت کنید لطف و رحمت الهی معنای یکسانی دارند.

۲۹- گزینهی «۴» خداوند حکیم است و بنا بر حکمتش هیچ کار بیهوده و عبثی انجام نمی‌دهد. فرق حیوانات و گیاهان با انسان این است که آن‌ها به صورت غریزی و طبیعی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند، اما انسان هدف خود را می‌شناسد، آن را انتخاب می‌کند و به سوی آن حرکت می‌کند.

۳۰- گزینهی «۲» در آیه‌ی شریفه‌ی «و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون» خداوند هدف از خلقت جن را همانند هدف خلقت انسان که همان بندگی است، بیان می‌کند.